

Johan Simons brengt 'Dantons dood' zonder effectbejag

Recht in het hart geraakt

Sonja de Jong

Hoeveel bloed mag vergoten worden in naam van de revolutie? Wanneer komt het moment dat je moet inzien dat de mens niet kan omgaan met al die idealen van vrijheid, gelijkheid en broederschap? Die vraag stelde Georg Büchner in 1835 aan de orde in zijn stuk 'Dantons dood', waarin hij Robespierre en Danton tegenover elkaar stelt. Danton die, vijf jaar nadat het Franse volk de macht overnam, meent dat het afgelopen moet zijn met bloedvergieten, dat niet langer iedereen die weigert zich te voegen naar de revolutionairen onder de guillotine moet sterven en Robespierre die ervan overtuigd is dat in het belang van het ideaal elke dode verantwoord is. Een parallel met het dilemma van hedendaagse dictators ligt verleidelijk voor de hand. Onder regie van Johan Simons speelt Toneelgroep Amsterdam, met een droomcast van Hans Kesting, Gijs Scholten van Aschat en Halina Reijn, een opmerkelijk ingehouden en daardoor des te krachtiger versie van het stuk. Danton (Hans Kesting nu eens niet

als de krachtpatser, maar tot op het bot kwetsbaar) is moe. Vijf jaar heeft hij gevochten voor een betere wereld en het heeft niets opgeleverd. Laten we stoppen iedereen die onze idealen niet steunt naar de guillotine te sturen, meent hij. Hij vindt daarin Robespierre (een al even sublieme vertolking van Gijs Scholten van Aschat) lijnrecht tegenover zich. 'Het wapen van de deugd is de terreur. Zonder die is de deugd onmachtig', is zijn overtuiging. Alle vrouwenrollen zijn, als om te benadrukken dat vrouwen in die tijd niet veel meer waren dan inwisselbare zetstukken, in handen van Halina Reijn. Zij schakelt met het wisselen van slechts een ceintuur soepel en overtuigend van Julie naar Marion naar Lucille. Mooi is ook Benny Claessens, die vanaf een immens videoscherm het volk vertegenwoordigt. Zorgvuldig is regisseur Simons elk effectbejag uit de weg gegaan. Dat werkt. 'Dantons dood' is, afgezien van de magistrale klanken van Beethovens Zevende, nergens pompeus, maar weet recht in het hart te raken.

Theater

Voorstelling: Dantons dood, van Georg Büchner, vertaling Hugo Claus, bewerking: Matthias Günther en Tobias Staab; door Toneelgroep Amsterdam; regie: Johan Simons; bijgewoond: 09/02, Amsterdam. Onder meer nog te zien: Amsterdam (12 t/m 19/02, 26 t/m 29/03 en 9 t/m 13/04), Rotterdam (14 en 15/03), Den Haag (18 en 19/03), Utrecht (21 en 22/03). Volledige speellijst: www.tga.nl

Scène uit 'Dantons dood'.

FOTO JAN VERSWEYVELD